

ELENA LĂSCUȘ

**METODE DIDACTICE MODERNE
PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREȘCOLAR**

**Lucrarea este dedicată debutanților din învățământul
preșcolar**

Editura Emia

CUPRINSUL

Introducere.....	3
Capitolul 1	
1. Metode educaționale actuale în învățământul preșcolar.....	4
1.1. Metode și tehnici de predare – învățare interactivă în grup.....	5
1.1.1. Metoda Piramidei.....	5
1.1.2. Metoda cubului.....	7
1.1.3. Metoda Schimbă perechea.....	8
2.2. Metode și tehnici de fixare și sistematizare a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor	
2.2.1. Explozia stelară.....	9
2.3. Metode și tehnici de rezolvare de probleme prin stimularea creativității.	
2.3.1. Brainstorming-ul (asaltul de idei).....	11
2.3.2. Ciorchinele.....	12
2.3.3. Bula dublă.....	15
2.3.4. Metoda „Știu/Veau să știu /Am învățat.....	16
2.3.5. Metoda pălăriilor gânditoare.....	18
2.4. Metode complementare de evaluare din perspectiva interactivității de grup	
2.4.1. Metoda R.A.I.....	20
2.4.2. Diagrama Venn.....	21
2.4.3. Benzi desenate.....	22
Teme abordate.....	23
✓ „Corpul uman”.....	24
✓ În lumea animalelor: „Pisica și Câțelul”.....	26
✓ Animale domestice și sălbatice.....	26
✓ „Ursul cafeniu”.....	27
✓ „Toamna în imagini”.....	28
✓ „Fructe parfumate”.....	31
✓ „Bogățiile toamnei”.....	33
✓ „Șantierul de construcții”.....	35
✓ „Trăistuța cu povești”.....	36
✓ „Povestea florilor”.....	36
✓ „Legenda lui Moș Nicolae.....	39
✓ „Punguța cu doi bani”.....	40
Anexe.....	42
Bibliografie.....	54

INTRODUCERE

Finalități ale educației timpurii din Curriculum pentru învățământul preșcolar

- Fiecare copil are dreptul la o dezvoltare liberă, armonioasă, respectând ritmul său propriu, nevoile sale, creativitatea acestuia;
- Prin comunicare copilul dobândește: cunoștințe, deprinderi, atitudini și conduite noi iar exercițiile, încercările, încurajarea și experiențele, duc la o învățare autonomă;
- Imaginea de sine constă în descoperirea propriei identități și a potențialului propriu, al fiecărui copil;
- Încurajarea și sprijinirea copilului în achiziționarea de: aptitudini, deprinderi, cunoștințe, capacități, necesare acestuia pentru pregătirea pentru școală și pentru tot parcursul vieții.

Finalitățile educației urmăresc dezvoltarea globală a copilului. Obiectivele cadru și de referință ale curriculumului sunt ghid sau instrumente de măsură, formulate pe domenii experiențiale, urmărind dezvoltarea copilului.

Scopul lucrării: luând în considerare particularitățile psiho-individuale ale preșcolarilor, lucrarea de față își propune să cerceteze modul în care poate fi stimulată comunicarea copiilor prin utilizarea metodelor moderne.

Pedagogia preșcolară, ramura pedagogiei, este un ghid și se ocupă de educație. Pedagogia preșcolară stabilește metode și procedee pentru a ajunge la scopul urmărit „educație”. Pedagogia preșcolară, ține seama de particularitățile individuale ale preșcolarilor și dozarea cunoștințelor prin stabilirea percepțiilor și a deprinderilor specifice vârstei. Perioada dezvoltării intense este la vârsta preșcolară unde se dezvoltă fizic și psihic, influențând dezvoltarea ulterioară a copiilor. Educația „cea mai mare și mai grea problemă ce i s-a dat omului spre rezolvare”.

În cadrul procesului instructiv-educativ se organizează și se desfășoară activități cu următoarele finalități: transfer de cunoștințe, informații competente prin domeniile experiențiale, dezvoltând capacitatea de investigație și un stil de muncă independentă (a învăța cum să învețe).

Cadrul didactic inițiază dialogul, selectează și structurează, propune și organizează activitatea preșcolarului cu materialul, inclusiv fixarea acestuia în memorie, folosește cele mai eficiente căi și metode în activitatea cu copiii care să-i servească acestuia pregătirii pentru școală și pe tot parcursul vieții.

Dorința de modernizare și perfecționare se încadrează în ideea sporirii caracterului activ-participativ al metodei de învățare și aplicarea unor metode cu un pronunțat caracter formativ care să-l implice pe copil direct în procesul de învățare.

Didactica modernă pune în centru atenției copilul, implicându-l direct în propria sa formare. Cadrul didactic are rolul de a proiecta, de a conduce și îndruma activitățile folosind cele mai adecvate metode.

Învățământul preșcolar a simțit nevoia unei schimbări, adoptarea unor metode moderne de învățare, mult mai ușoare și mai eficiente.

Astfel, m-am gândit să lucrez cu metodele moderne, să descopăr dacă sunt mai utile decât cele tradiționale. Cu ajutorul metodelor interactive, adorate în această lucrare, voi încerca să-i stimulez și pe copiii mai puțin dotați și să le trezesc interesul pentru învățare. Aceste metode interactive ajută copiii să selecteze informațiile, să comunice între ei, să desprindă idei și comportamente de învățare necesare în viața de școlar și adult. Metodele interactive acționează asupra modului de gândire și de manifestare a copilului. Aplicarea lor trebuie făcută sub forma unui joc cu reguli. Prezentate astfel, ele atrag copii în activitate, spre învățare activă, spre cooperare, îi determină să se consulte în grup pentru luarea deciziilor și să prevină sau aplaneze conflictele. Așadar, pentru fiecare preșcolar, va trebui să-mi pregătesc optim: gestul, munca, interjecția, întrebarea, sfatul, orientarea, lauda, reținerea, aprecierea, entuziasmul în raport cu situația dată, pentru ca să obțin cele propuse. După ce voi lucra cu aceste metode interactive, sper să formez capacitatea copiilor de a aduna informații despre o temă singuri, nu în grup, de a face conexiuni între diferite elemente, să le stimulez gândirea și creativitatea copiilor, dar și gândirea critică, să le încurajez independența copilului, dar și promovarea cooperării în activitate.

CAPITOLUL 1

1. Metode educaționale actuale în învățământul preșcolar

„Învățarea în grup exersează capacitatea de decizie și de inițiativă, dă o notă mai personală muncii, dar și o complementaritate mai mare aptitudinilor și talentelor, ceea ce asigură participarea mai vie, mai activă, susținută de foarte multe elemente, de stimularea reciprocă, de cooperare fructuoasă”. (Ioan Cerghit, 1997; p. 54)

Prin metodele moderne se constituie căutarea de idei, noul, necunoscutul, ca o secvență a cunoașterii în care copilul este participant activ.

Rolul cadrului didactic este de facilitator în dezvoltare potențialului fiecărui copil. Cel mai important și esențial - se ține cont de ritmului și vârsta intelectuală a copilului, puncte forte, temperament, și oferim un mediu educațional fizic și social propice. În realizarea acestor scopuri, trebuie să gândim strategii, să selectăm metode, tehnici, procedee adecvate. Focalizarea pe acest aspect metodologic este impusă de nevoia de a utiliza munca în echipă ca mijloc și ca scop al formării elevilor, pe de o parte, iar pe de alta, pentru ca viziunea interdisciplinară și transcurriculară nu poate avea ca premisă de succes decât munca în echipă a educatorilor.

Beneficiile activităților de grup sunt deosebite în activitatea de formare:

- Pot fi realizate dezbateri, demonstrații, exersarea unor competențe, brainstorming, studii de caz etc./deci procedurile respective pot fi combinate, varietatea lor devenind astfel infinită.
- Comportamentul elevilor este mai ușor de modificat în și prin grup.
- Elevii au posibilitatea de a învăța de la ceilalți.
- Deciziile luate în cadrul grupului sunt respectate mai mult decât deciziile individuale.

Probleme care pot fi generate în activitatea de grup:

„Gândire de grup” (Groupthink) posibilitatea alertării eficienței grupului pentru a păstra cadrul normativ existent;

„Lene socială” (social loafing) - scăderea performanțelor individuale - realizarea sarcinilor și rezolvarea problemelor fiind lăsate pe seama grupului, scade implicarea individuală;

Analizând comparativ cooperarea și competiția putem evidenția următoarele trăsături caracteristice: învățarea prin competiție, învățarea prin cooperare.

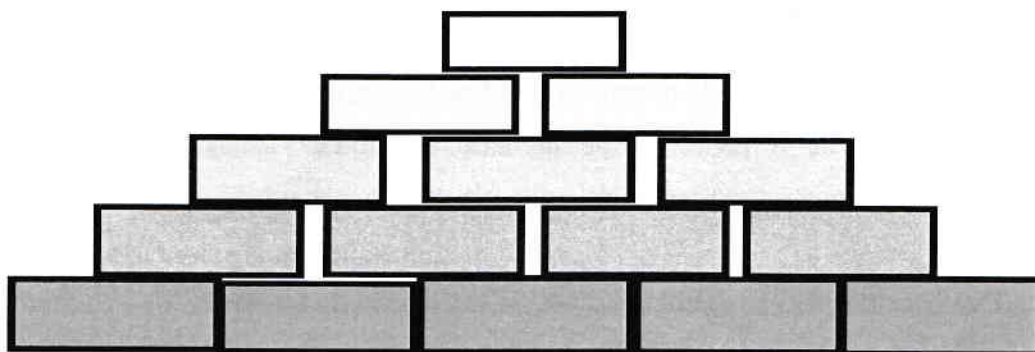
1.1. Metode și tehnici de predare - învățare interactivă în grup

1.1.1. Metoda Piramida

Piramida pe scurt: Metoda poate fi integrată la începutul unei activități pentru reactualizarea cunoștințelor, în vederea realizării feed-back-ului, ca variantă de desfășurare a unui joc didactic.

- se decupează mai multe dreptunghiuri de culori diferite;
- se construiește piramida după îndrumări verbale formulate (după culoare);
- vizualizarea piramidei construite;

- se poate lucra cu diverse imagini; (jetoane cu fructe, animale, legume etc.)
- imaginile se clasifică după felul lor și copiii găsesc locul potrivit.

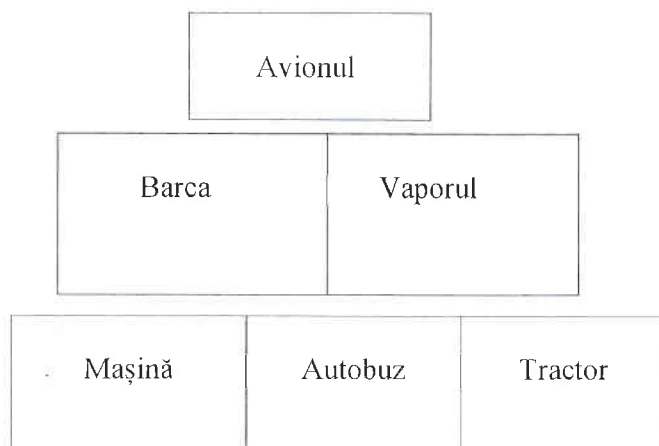
Avantajele metodei: lucrul în perechi, stimulează învățarea prin cooperare, sporește încrederea în forțele proprii prin testarea ideilor emise individual, capacitatea de a emite soluții inedite la problemele și sarcinile apărute și dezvoltarea spiritului de echipă și intrajutorare.

Dezavantajele: se poate stabili mai greu care și cât de însemnată a fost contribuția fiecărui participant . (Silvia Breben, Elena Goncea, Georgeta Ruiiu, Mihaela Fulga, 2002; p.185.)

Exemplu de activitate de învățare:

Mijloace de transport

1. Denumeste 3 mijloace de transport care merg pe șosea.
2. Enumeră 2 mijloacele de transportcare merg pe apă.
3. Denumeste pasărea care zboară și duce oameni.

1.1.2. Metoda cubului

Este încadrată în categoria celor mai utilizate metode pentru dezvoltarea gândirii critice și are ca scop explorarea unui subiect de discuție din mai multe puncte de vedere. Această metodă, este o tehnică prin care se evidențiază activitățile și operațiile de gândire implicate în învățarea unui conținut. Sarcinile lansate copiilor sunt notate pe fețele unui cub confecționat din carton. Aceste sarcini sunt spre exemplu: *descrie* (Ce formă are?, Ce mărime?); *compară* (Prin ce se aseamănă și prin ce se deosebesc?...); *asociază* (La ce te face să te gândești?); *analizează* (Ce conține?, Din ce este alcătuit/ă?); *aplică* (Cum se poate folosi? Ce se poate face cu?....); *argumentează* (Se solicită argumentarea pro sau contra etc.).

În cadrul grupei de preșcolari metoda se poate adapta spre exemplu: educatoarea discută împreună cu copiii pe o anumită temă sau citește o poveste, iar apoi cu ajutorul metodei cubului, se trece la consolidarea cunoștințelor. Cubul va avea pe fețele sale imagini, care să stimuleze copiii să vorbească, să descrie, să compare ceea ce știu cu ceea ce văd în imaginea respectivă.

Se propune și se lansează tema propusă, se împarte grupa de copii în șase subgrupe, care vor avea de rezolvat o cerință. Pot fi valorificate elementele de joc prin aruncarea cubului de către copii pentru împărțirea sarcinilor. Metoda se poate aplica și cu întreaga grupă, educatoarea lansând tuturor copiilor fiecare sarcină în parte, pentru a fi dezbătută, rezolvată.

Metoda cubului este una cu implicații formative ținând cont de faptul că presupune implicarea conștientă a copiilor în activitate, solicită gândirea și operațiile ei, dezvoltă limbajul și sprijină capacitatea de cooperare. Sarcinile de pe fețele cubului sunt invariabile din perspectivă acțională: (descrie, compară, asociază, argumentează, analizează, aplică). (*Daniela Jeder, DPH, 2017; pg.121*).

Tema activității: „Curajosul Ghiocel”

Categoria de activitate: Educarea limbajului

1. Descrie! (Ce este acesta? – un Ghiocel);

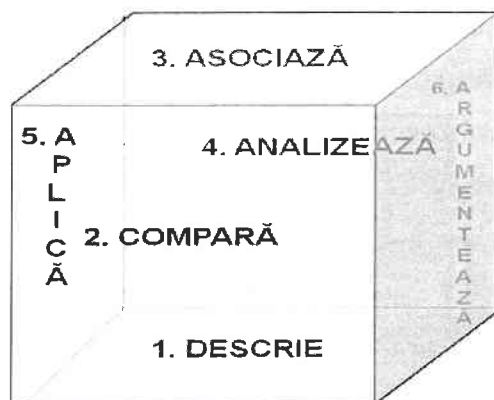
2. Compară! (Cum este Ghiocelul față de lălea?); Ghiocelul este mai firav față de lălea.

3. Asociază! (Cu ce se aseamănă Ghiocel?); Cu un clopoțel.

4. Analizează! (Care sunt părțile componente ale Ghiocelului, Lălelei ?); Rădăcină, tulpină, frunze, floare.

5. Aplică! (Cum îngrijim florile?) Apa, se schimbă în fiecare zi pentru ca floarea să nu se vestejească.

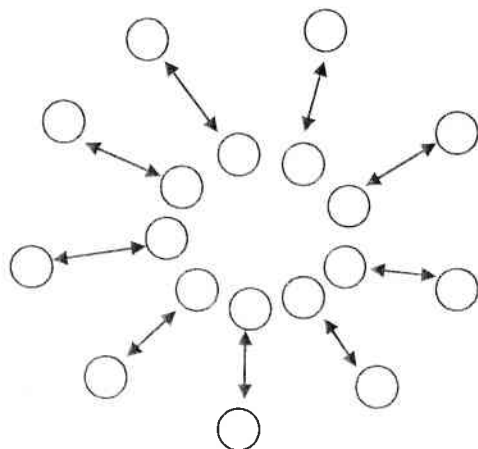
6. Argumentează! (De ce trebuie să iubim și să îngrijim florile) Îngrijim florile pentru a le prelungi durata de viață.

1.1.3. Schimbă perechea: este o metodă de predare-învățare interactivă de grup care constă în rezolvarea sarcinii de lucru în pereche. Are ca obiectiv stimularea comunicării și rezolvarea de probleme prin lucrul în pereche. Materialele folosite sunt: simboluri, fluturi, cifre, litere pentru constituirea perechilor. Se realizează astfel:

- copiii se împart în două grupe egale și sunt așezați în 2 cercuri concentrice;
- se comunică sarcina didactică sau problema propusă pentru rezolvare, cazuri pentru studiu din activitatea copiilor;
- copiii lucrează în perechi, iar la un semnalul dat de educatoare schimbă perechea, perechile se schimbă mereu, având o nouă sarcină de învățare, până se termină și până se ajunge la perechea inițială;
- la final are loc analizarea ideilor perechilor, pe o foaie educatoarea reține concluziile.

(Silvia Breben, Elena Goncea, Georgeta Ruiu, Mihaela Fulga, 2002; p.140)

Aplicare practică

Întâlnirea de dimineață: „Iarna a sosit în zori și ne-aduce sărbători!”.

Activitatea debutează cu „Întâlnirea de dimineață”. Salutul- Folosind metoda „Schimbă perechea”. Se formează două cercuri, unul în interiorul celuilalt, în funcție de bulgărele primit mare sau mic. Educatoarea împreună cu copiii recită poezia-salut:

„Dimineața a sosit

Toți copiii au venit

În cerc să ne adunăm

Și frumos să salutăm”.

La terminarea versurilor, copiii din cercul interior se vor întoarce și îi vor saluta pe cei aflați în spatele lor din cercul exterior (bulgărele mare sau mic) prin strângere de mână. Jocul se repetă de 3 ori pentru a da copiilor posibilitatea de a se saluta cu cât mai mulți colegi. Pentru a-i așeza pe copii în cerc vom recita împreună, Tranziția „Măinile frumos le dăm”.

2.2. Metode și tehnici de fixare și sistematizare a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor

2.2.1. Explozia stelară

Este o metodă de dezvoltare a creativității individuale și în grup, care se bazează pe formularea de întrebări pentru rezolvarea de probleme. Această metodă cuprinde o stea mare și cinci stelute mai mici (ramuri), fiecare având o întrebare: „cine”, „ce”, „când”, „unde” „de ce”, stimulându-se atât creativitatea în grup cât și cea individuală.

Etapele desfășurării sunt următoarele:

- propunerea unei probleme, după care pe steluța mare se așează o imagine legată de tema abordată;
- colectivul se organizează în grupuri preferențiale;
- grupurile lucrează pentru a elabora cât mai multe întrebări și cât mai diverse;
- rezultatele comunică în grup;
- se evidențiază cele mai interesante întrebări și se apreciază munca în echipă.

(Silvia Breben, Elena Goncea, Georgeta Ruiu, Mihaela Fulga, 2002, p. 344)